

Ústavní právo

Přednášky v IV. semestru

Jednotlivá témata budou vykládána v jedné nebo více přednáškách. Doporučuji na každou přednášku nosit Úplná znění (Ústava ČR, Listina) a sbírku Chutná, M., Jílek, D.: Lidská práva v mezinárodních dokumentech. Další předpisy podle zaměření jednotlivých přednášek.

Přednostně bude na přednáškách sledována problematika probíhajících změn v právním řádu v oblasti ústavního práva.

Téma č. 1

Státní občanství ČR

1. Pojem občanství. Vývoj právní úpravy a její principy. Mezinárodní smlouvy. Způsoby nabývání a pozbývání státního občanství obecně a podle platného práva. Rozhodování a řízení ve věcech státního občanství.
2. Rozbor nálezů Ústavního soudu v otázkách občanství.

Téma č. 2

Listina základních práv a svobod

1. Základní přístupy k úpravě postavení jedince v ústavním právu. Zdroje Listiny - historické, ideové, státoprávní, mezinárodní, ústavní. Příprava a přijetí Listiny. Pojem základního práva a svobody a jeho rozdíl vůči jiným právům a svobodám.
2. Základní východiska Listiny - svoboda, rovnost, důstojnost, nediskriminace. Vztah Listiny k mezinárodním smlouvám podle čl. 10 Ústavy ČR. Klasifikace základních práv a svobod.
3. Praxe ochrany základních práv a svobod – činnost zmocněnce vlády ČR u Evropského soudu pro lidská práva – přednáší JUDr. Vít Alexandr Schorm (zmocněnce vlády ČR pro zastupování ČR před ESLP ve Štrasburku)
4. Výklad vybraných práv a svobod na příkladu schématu z učebnice

Téma č. 3

Státní moc v ČR

Základní vymezení státní moci z hlediska formy státu a vlády v ČR. Vývoj ústavního vymezení a jeho význam. Srovnávací pohled. Formy realizace státní moc. Státní moc a samospráva. Suverenita státu. Územní výsost a personální výsost. Státní moc, její jednota a dělba. Typy dělby moci a její důsledky v ústavním právu ČR. Právní status státního orgánu.

Téma č. 4

Aktuální otázky ústavního soudnictví

#

1. Pojem ústavního soudnictví a jeho vývoj. Ústavní soud jako státní orgán, soudní orgán a orgán ochrany ústavnosti. Organizace Ústavního soudu. Obecné zásady řízení před Ústavním soudem. Jejich zvláštnosti a vztah k OSŘ a TŘ.
2. Jednotlivé druhy řízení před Ústavním soudem a jejich frekvence. Zahájení řízení, účastníci a jejich zastoupení, dokazování, postup soudce-zpravodaje, povaha rozhodnutí a jejich dopad v praxi, rušení ex nunc nebo ex tunc nebo pro futuro? Ústavní soud jako negativní zákonodárce. Změny ve výčtu kompetencí od roku 2001.

Téma č. 5

Aktuální otázky parlamentního práva v ČR

1. Základní východiska parlamentarismu v ČR. Pojetí zákonodárné moci v Ústavě ČR. Sporné otázky při přípravě Ústavy ČR. Senát. Přímá demokracie v podmínkách parlamentarismu. Právní status poslance imunita, inkompatibilita jako právní a politický problém v ČR. Rozbor jednacího řádu Poslanecké sněmovny, popř. jednacího řádu Senátu. Zákonodárná moc a Ústavní soud.

Téma č. 6

Aktuální otázky výkonné moci a soudnictví

Pojem výkonné moci a její ústavní zakotvení. Normotvorba výkonné moci. Základní ústavní aspekty územní a zájmové samosprávy. Aktuální otázky soudnictví po změnách Ústavy ČR a zákona o soudech a soudcích. Nález č. 349/2002 Sb.

Část látky přednáší JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D. (exekutiva, samospráva)

Předpokládané rozvržení přednášek:

- 23.2. a 2.3. – Téma č. 1
- 9.3. až 30.3. – Téma č. 2
- 6.4. – Téma č. 3
- 13.4. až 20.4. – Téma č. 4
- 27.4. až 4.5. – Téma č. 5
- 11.5. až 18.5. – Téma č. 6 – aktuální otázky
- 23.5. – Rezervní termín, otázky, konzultace s ročníkem

Učební pomůcky:

Povinná literatura

- Filip, J.: Ústavní právo. I. díl, 4. vydání, Brno 2003
- Filip, J.: Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva. 2. vydání, Brno 2001 (dotisk 2004)
- Filip, J., Svatoň, J., Zimek, J.: Základy státovědy. 3. vyd., Brno 2003

Doporučená literatura

- Hendrych D. a kol.: Správní právo. Obecná část. 5. vyd., Praha 2003
- Filip, J., Holländer, P., Šimíček, V.: Zákon o Ústavním soudu. Komentář. C.H.Beck, Praha 2001

#

#

Pavlíček, V., Hřebejk, J.: Ústava a ústavní řád České republiky. Sv. I. Praha 1998, sv. II. Praha 1999 (současné dokumenty)

Hendrych, D., Svoboda, C.: Ústava ČR. Komentář. Praha 1997

Deset let Listiny základních práv a svobod v právním řádu ČR a SR. Dančák, B., Šimíček, V. (eds.). Brno 2001

Šimíček, V.: Ústavní stížnost. Praha 2001

Dokumenty

Jílek, D., Chutná M.: Lidská práva v mezinárodních dokumentech. Brno 1994

Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR (vybrané položky)

Sbírka zákonů

Úplná znění – Ústava, Listina. Obce, kraje.

Osnova seminářů v VIII. semestru

Zaměření:

Aktuální problémy ústavního práva v praxi

(řešení příkladů a zpracování dokumentů, konzultace)

1. Ověření stavu znalostí za zimní semestr. Státní občanství. Rozbor čl. 12 Ústavy ČR a zákona ČNR č. 40/1993 Sb. v platném znění (úpl. znění č. 471/2003 Sb.). Způsoby nabývání a pozbývání občanství.
- 2.- 3. Základní problémy aplikace Listiny. Rozbor vybraných případů.
4. Ústavní soudnictví. Zpracování právních podání pro řízení před Ústavním soudem, především ústavní stížnosti.
5. Vztahy mezi nejvyšší státními orgány. Jednací řád Poslanecké sněmovny a jednací řád Senátu.
6. Zápočtový seminář. Dokončení probírané látky. Konzultace aktuálních otázek.

Podmínky pro získání zápočtu z ústavního práva za VIII. semestr:

- a) aktivní účast na cvičeních,
- b) zpracování stanoviska k problému určenému seminarizujícím učitelem,
- c) test.

#